

تأثیر ترانه بازی‌های کودکان بر انشاءنویسی دانش آموزان دختر پایه سوم ابتدایی

بتول سبزه*^۱، زهرا محمودزاده^۲

تاریخ پذیرش: 1399/0925

تاریخ وصول: 1399 /02 /26

چکیده

مطالعه‌ی حاضر با هدف بررسی اثربخشی روش ترانه‌بازی‌های کودکان بر کیفیت انشاءنویسی دانش‌آموزان دختر پایه سوم ابتدایی انجام شده است. روش پژوهش به صورت آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری مدارس دخترانه ابتدایی منطقه پنجم شهر تهران بود که به صورت تصادفی خوشه‌ای چند مدرسه انتخاب و سپس از بین کلاس‌های پایه سوم مدارس تعداد 30 دانش‌آموز به عنوان نمونه انتخاب شد. با دانش‌آموزان گروه آزمایش در شش جلسه 30 دقیقه‌ای ترانه‌بازی‌های کودکان کار شد ولی به گروه کنترل آموزشی داده نشد. از ابزار چک لیست و کیل‌التجار (1395) در تصحیح انشای دانش‌آموزان استفاده شد که روایی آن توسط چند تن از اساتید و متخصصان مورد تأیید قرار گرفته و پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ 95 درصد به دست آمد. داده‌ها به روش توصیفی و تحلیل کواریانس چند متغیری (Moncova) تجزیه و تحلیل شد. یافته‌های به دست آمده نشان داد که ترانه بازی‌های کودکان در افزایش کیفیت انشاءنویسی دانش‌آموزان و افزایش دامنه لغات و ساختار و محتوای نگارش آنان تأثیر مثبت و معناداری داشته است. از این رو می‌توان نتیجه گرفت روش ترانه‌بازی‌های کودکان بر افزایش کیفیت انشاءنویسی دانش‌آموزان تأثیر دارد.

واژگان کلیدی: ترانه بازی، انشاءنویسی، دانش‌آموزان ابتدایی.

1- استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان تهران، تهران، ایران. (نویسنده مسئول).

batoolsabzeh@yahoo.com

2- دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس نسیمیه تهران، تهران، ایران.

teacheraseman@gmail.com

مقدمه

«ترانه» از واژه‌ی (تر) به معنای «خرد»، «تروتازه» و از ریشه‌ی اوستایی «تئورونه» گرفته شده است (حسن زاده میرعلی و محمدپور، ۱۳۹۳) و به هر نوع سخن موزونی که همراه با موسیقی خوانده شود اطلاق می‌شود (محمدزاده، ۱۳۹۵). امروزه به انواع تصنیف‌هایی که با شعر همراه است ترانه می‌گویند؛ خواه این اشعار دارای وزنی فراخ و سنگین، یا دارای وزنی سبک و نشاط‌آور باشد. در هر صورت، ترانه نوعی تصنیف است که از لحاظ ترکیب نغمه‌ها و جملات موسیقی، آن قدر ساده است که به راحتی بر دل‌ها می‌نشیند و بر سر زبان‌ها سروده می‌شود (حسین علی ملاح به نقل از فاضل، ۱۳۹۰: ۵۶). زبان ترانه، اغلب ساده و صمیمی است و این صمیمیت با به دست آوردن اعتماد کودک او را به شعر بودن ترانه می‌رساند. این ویژگی موجب بیان و القای معنا به واسطه تصاویر و تعاریف ملموس می‌شود که برقراری ارتباط با کودکان را به دنبال دارد. ترانه بیش از آنکه یک قالب هنری باشد، دنیایی از مؤلفه‌ها، شگردها و رفتارهای کلامی است (حسن‌زاده میرعلی و محمدپور، ۱۳۹۳). از منظر براهنی (1380)، ترانه قالبی است که پا به پای شعر در دنیای بشریت پیش می‌رود و شعری است که همراه با موسیقی خوانده می‌شود؛ بنابراین از دو قسمت به نام شعر و موسیقی تشکیل شده است. ترانه را می‌توان زیرمجموعه‌ای از شعر دانست که مانند آن دارای قافیه و وزن است، اما به دلیل پیوند درونی‌اش با موسیقی، دارای سبکی مستقل از سبک‌های دیگر است (محمدزاده، ۱۳۹۵) که می‌تواند با استفاده از این ویژگی و ظرفیت‌های آن مضامینی را که در شعر با پیچیدگی‌های خاص شعری بیان می‌شود، به صورت قابل فهم و ساده بیان کند (حسن‌زاده میرعلی و محمدپور، ۱۳۹۳)؛ بنابراین ترانه‌ها، گونه‌ای ویژه از ادبیات شفاهی کودکان هستند و آن‌ها را می‌توان پیش درآمدی بر شعر امروز کودکان به شمار آورد. ترانه‌های کودکان به چندین گونه از جمله؛ «ترانه‌بازی»، «ترانه نیایش»، «ترانه نوازش»، «ترانه آموزش»، «ترانه مناسبت» و «ترانه کار» تقسیم می‌شوند (محمدعلی پور، ۱۳۹۵). ترانه‌های کودکان که عموماً در بازی‌ها و سرگرمی‌های کودکان خوانده می‌شوند علاوه بر ایجاد روحیه نشاط، تحرک و هیجان در روان کودکان، پیوند با عناصر محیطی؛ سادگی، روانی و خلاقیت کودکان را نیز در بر گرفته و باعث ایجاد نشاط، آرامش، پرورش و همچنین تربیت غیرمستقیم کودکان می‌شوند (کریم پور و آلیانی، ۱۳۹۶). وزن شاد، مطبوع و اغلب ریتمیک، بحرهای کوتاه^۱، سادگی بیان و استفاده از واژه-

1. اوزان عروضی که کوتاه و ساده‌اند.

ها، اصطلاحات و نام‌های آشنا برای کودکان از ویژگی‌های مشترک تمام انواع ترانه‌های کودکانه می‌باشد (جهازی، ۱۳۹۵: ۵۳).

«ترانه بازی‌ها»، هیجان و تحرک زیادی در کودکان ایجاد می‌کنند و علاوه بر زبان‌آموزی و تقویت حافظه و حضور ذهن آنان؛ همراه با حرکات ورزشی، باعث رها شدن نیروهای ذخیره‌شده در جسم کودکان می‌شوند (جهازی، ۱۳۹۵: ۵۴). از اهداف این ترانه‌ها برانگیختن هیجان و تحرک، افزایش بهره‌وری هوش، شکوفایی استعداد و تخلیه انرژی‌های انباشته در روان و جسم کودکان است. همچنین از ویژگی‌های بارز این گونه ترانه‌ها مشارکت کودکان در خواندن ترانه‌ها، زبان ساده و قابل‌درک آن‌ها، ایجاد ارتباط میان کودکان، طبیعت، حیوانات و همچنین ایجاد حس مشارکت و نوع‌دوستی در کودکان می‌باشد (ساعدی خلوص، ۱۳۹۵: ۱۶۷). همچنین در دسته‌ای از ترانه‌های بازی‌ها هوش و استعداد کودکان برانگیخته شده و در برخی دیگر، قوت کلامی آنان با شرکت در هم‌سرایی ترانه و هم‌آوایی به کار گرفته می‌شود و توانایی آن‌ها در روایت قصه‌ها و نمایش‌ها تقویت می‌شود (مرادی، ۱۳۹۴). علاوه بر آن جنبه موسیقایی ترانه بازی می‌تواند به‌عنوان یکی از ابزارهای تربیتی و اثرگذار بر تفکر و نوع یادگیری کودکان در موضوعات مختلف مورد توجه قرار گیرد (شیکاهیسا و همکاران^۱ 2006 و جهانی 1397).

کودکان در دوره تحصیل، دروس مختلفی را می‌آموزند و مهارت‌هایی نظیر خواندن، نوشتن و حساب کردن را کسب می‌کنند. یکی از دروس اصلی که سهم بسزایی در یادگیری مهارت نوشتن دارد، انشاء است. درس انشا همان‌طور که از معنای لغوی آن برمی‌آید به معنای آفریدن، ایجاد کردن، از خود چیزی گفتن، خواندن و آوردن شعر از خویشتن، سخن‌پردازی و سخن‌آفرینی است (فرهنگ معین، ۱۳۸۶) لذا در مقایسه با دروس دیگر به کوشش ذهنی و تفکر گسترده‌تری نیاز دارد که کودکان به کمک آن می‌توانند زیباترین نوشته‌ها را از اندیشه‌های خود و در قالب مناسب‌ترین واژه‌ها خلق کنند (رحیم، ۱۳۸۹). همچنان‌که فاضلی (۱۳۹۲) انشا را «فرهنگ» تلقی می‌کند و آن را متفاوت با درس و تکنیک می‌پندارد و معتقد است که انشاء شیوه‌ای از تفکر و نظامی از معنا و ارزش‌ها و باورها در زمینه استعداد، خلاقیت، ارتباط، تولید دانش، شیوه نگاه به زندگی و شیوه یاددهی یادگیری را در کودکان به وجود می‌آورد. انشا و نوشتن آن، مانند یک هویت است که در راستای تولید پیام، اندیشیدن خلاقانه و منظم و رشد علم و شکوفایی دانش انسان به

کار می‌رود. به عقیده او انشا در زندگی کودکان نقش کاربردی دارد و از این طریق کودکان فرصت بیان اندیشه‌های ساده و پیچیده خود را از طریق تصویرسازی و صحنه‌آفرینی پیدا می‌کنند. اهمیت آن قدری است که می‌توان آن را زمینه‌ساز تدبیر و تفکر و مفیدترین ابزار نوشتن دانست (وکیل‌التجار، ۱۳۹۵)؛ بنابراین انشاء، زاده‌ی اندیشه و فعالیت ذهنی بسیار پیچیده‌ای است (مرعشی 1372 به نقل از مام‌خسروی، ۱۳۹۵) که به‌عنوان یک هنر از کامل‌ترین روش‌های یادگیری محسوب می‌شود (جان پرور، 1395).

انشا در شکوفایی استعدادهاى بالقوه دانش‌آموزان و ابتکار، نوآوری و خلاقیت آن‌ها در پدید آوردن اثری جدید تأثیر شگرفی دارد و در این راستا، قدرت درک از واقعیت، تفکر و دقت دانش‌آموزان، درست دیدن، درست شنیدن و بیان مناسب شنیده‌ها و دیده‌ها گسترش یافته و باعث شکوفایی استعدادهاى نهفته دانش‌آموزان می‌شود (رحیم، ۱۳۸۹). صاحب‌نظران حوزه‌ی تعلیم و تربیت، نوشتن انشا را در عملکرد، پیشرفت تحصیلی و رشد و تعالی اندیشه‌های حال و آینده دانش‌آموزان تأثیرگذار می‌دانند، چرا که این درس با خلاقیت و تفکر آمیخته است و گسترده‌ترین عرصه ایجاد تفکر خلاق و شکوفایی اندیشه‌های مبتکرانه است (باقری 1392 به نقل از قاسم پور مقدم، 1395). ارتباط میان نوشتن و خلاقیت همواره مورد بحث بوده است. انشا با توجه به ارزش آفرینندگی خود خلاقیت‌های دانش‌آموزان را شکوفا می‌کند (پاردلو^۱، 2003).

در سال‌های اخیر پژوهش‌های مختلفی در زمینه بهبود کیفیت انشاءنویسی دانش‌آموزان ابتدایی انجام شده است از جمله؛ شیخی فینی و زارعی (۱۳۸۹) در پژوهش خود به‌منظور «مقایسه اثربخشی روش‌های آموزش ویژه کلاسی و غیرکلاسی بر عملکرد مهارت انشاءنویسی دانش‌آموزان پایه سوم ابتدایی»، به این نتیجه رسیدند که؛ آموزش مهارت‌های انشاءنویسی در ارتقا و بهبود کیفیت انشا دانش‌آموزان دختر اثرگذار بوده است. آهِن^۲ (2012) نیز در تحقیق خود به این نتیجه رسیده است که با استفاده از فرایندهای داربستی می‌توان سطح اطلاعات دانش‌آموزان و در نتیجه اعتمادبه‌نفس آنان را در نوشتن انشا افزایش داد. تحقیق لوبلو^۳ (2015) در زمینه انشاءنویسی نشان داد که قصه‌گویی دیجیتالی تأثیرات مثبتی بر روی خودباوری و اعتمادبه‌نفس دانش‌آموزان و افزایش انگیزه و خلاقیت آنان در نوشتن دارد. احمدی و همکاران (1393) در تحقیق خود بر تأثیر یادگیری

1. pardlow

2. Ahn

3. Lobello

مشارکتی بر پیشرفت انشاءنویسی دانش‌آموزان اشاره کرده‌اند و تحقیق عبادی (۱۳۹۷) نیز اثربخشی رویکرد یادگیری مغزمحور بر باورهای خودکارآمدی تحصیلی و مهارت نوشتاری دانش‌آموزان را نشان داده است. همچنین در تحقیقات مختلف دیگر در خصوص انشاءنویسی، نتایج نشان داده است که: مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد تجربه‌زبانی (نصراله‌هی، فرامرزی و کرمعلیان، ۱۳۹۰)؛ آموزش مهارت‌های اجتماعی (احمدی و امین مقدسی، ۱۳۸۰)؛ برنامه درسی قصه‌گویی و نمایش خلاق (لنگرودی و رجایی، ۱۳۹۵)؛ روش آموزش فرایندمحور (بدرکوهی، ۱۳۸۸)؛ روش تدریس نمایش خلاق (مام خسروی، ۱۳۹۵) همگی موجب افزایش و پیشرفت معناداری در مهارت‌های نوشتاری، انشاءنویسی و حتی ایجاد نگرش مثبت نسبت به انشاءنویسی در دانش‌آموزان گردیده است. همچنین تحقیقاتی در خصوص آسیب‌شناسی برنامه درسی انشاء (کیان، ۱۳۹۵)، شیوه‌های ارزشیابی درس انشا و نگارش (ذوالفقاری، ۱۳۹۳) صورت گرفته است. همچنین تحقیقات در پیرامون حوزه ترانه‌بازی نیز به تأثیر آن‌ها بر جنبه‌های مختلف یادگیری اذعان کرده‌اند. تحقیق طغان احمدآبادی (۱۳۹۷) در زمینه بررسی تأثیر یادگیری اشعار ریتمیک بر کارکرد حافظه شنیداری - کلامی کودکان نشان دهنده تأثیر مثبت یادگیری اشعار ریتمیک بر حافظه شنیداری - کلامی کودکان بود. تحقیق زینی و همکاران (۱۳۹۵) اثر بخشی آموزش حرکات ریتمیک و بازی را بر بهبود عملکرد دقت، توجه و توالی شنیداری کودکان نشان دادند. موحدی مهرآبادی و جوادی آسایش (۱۳۹۳) نیز در تحقیق خود با عنوان تأثیر آموزش شعر بر بازبینی حافظه کودکان نشان دادند دانش‌آموزانی که آموزش شعر دریافت کرده بودند، بر خلاف گروهی که آموزش دریافت نکرده بودند، بیشتر کلماتی که اطمینان به یادآوری آن داشتند را به یاد می‌آوردند. کورو گونن^۱ (۲۰۱۸) در تحقیق خود نشان داد که شعر می‌تواند بخشی از آموزش زبان باشد و اجرای آن در کلاس زبان به کسب مهارت‌های مختلفی چون خلاقیت و ترویج انگیزه نوشتن در یادگیرندگان کمک می‌کند. ایساری و هیکولا^۲ (۲۰۱۷) نیز تحقیقی درباره «اشعار و آهنگ‌ها در کلاس زبان: اعتقادات آموزگاران و شیوه‌های آنان» انجام دادند: نتایج نشان دادند، از ترانه‌ها و اشعار به‌عنوان تکنیکی در تدریس زبان می‌توان استفاده کرد و خواندن ریتمیک می‌تواند در یادگیری آن بسیار مفید باشد. آواز حس همدلی و عملکرد افراد را با توجه به ایجاد روحیه مثبت و آرام افزایش می‌دهد و معلمان با اعتقاد و باور به این تکنیک می‌توانند سهم بالایی در افزایش یادگیری

1. Kuru Gonen

2. Alisaari and Heikkola

زبان آموزان داشته باشند. نتیجه بررسی تیلور^۱ (1981) با عنوان «ترانه‌ها (آهنگ‌ها) به‌عنوان منابع زبان و فرهنگ در کلاس متوسط ایتالیایی» نشان داد، ترانه‌ها و آهنگ‌ها یک روش مورد استفاده در کلاس درس برای مطالعه زبان (افعال، اسم‌ها، واژگان، تلفظ) و درک زبان شناختی می‌باشد و از طریق آن‌ها انواع مواد زبانی و فرهنگی را می‌توان آموزش داد و از همه مهم‌تر موجب رضایت و افزایش انگیزه و کسب لذت شرکت کنندگان می‌شود.

با توجه به نتایج تحقیقات مختلف می‌توان نتیجه گرفت مهارت نوشتن و انشاءنویسی که به اعتقاد (بارکلی^۲، 1997) جزو مهارت‌های پایه‌ای و اساسی می‌باشد، به شیوه‌های مختلفی در دانش‌آموزان قابل توسعه و تقویت است. مهارتی که از ضروری‌ترین و کاربردی‌ترین نشانه‌های عینی دوران مدرسه می‌باشد و موفقیت دانش‌آموزان در مدرسه نیز به میزان زیادی به توانایی نوشتن آنان بستگی دارد چرا که با کمک نوشتن نه تنها دانشی که فراگرفته‌اند را نشان می‌دهند بلکه می‌توانند سایر آموخته‌های خود را با کمک این مهارت، دسته‌بندی کرده و در اختیار یکدیگر بگذارند (زامبرون و کراوس^۳، 2012). همچنین مهارت نوشتن و انشاءنویسی به‌عنوان ابزاری بسیار متنوع و قدرتمند برای رسیدن به اهداف مختلف و تاثیرگذاری بر دیگران و حفظ ارتباطات شخصی می‌باشد و از ضروریات فرایند یادگیری و جمع‌آوری اطلاعات محسوب می‌شود (گراهام^۴، 2012)؛ بنابراین به‌طور خاص، کلاس و درس انشاء، بهترین عرصه برای خلق نوآوری‌های نگارشی دانش‌آموزان (رحیم، ۱۳۸۹) و به‌منزله‌ی مزرعه‌ای است که می‌توان بذر پیدایش نویسندگان، مترجمان و مؤلفان علمی را در آن بارور کرد (احمدی بیرجندی به نقل از شیخی فینی و زارعی، ۱۳۸۹) و دستیابی به این مهم به آموزش گام‌ها و سطوح فراوانی بستگی دارد (اکبری 1392 به نقل از مام خسروی، ۱۳۹۵) که در این راستا می‌توان با استفاده از حواس ظاهری با گام‌های ابتدایی و آسان نظیر بازی‌های کلامی، ترانه بازی‌ها، قصه‌ها و نمایش‌های خلاق و غیره آغاز کرد و به پرورش مهارت‌های نوشتن در دانش‌آموزان پرداخت. این روش‌ها تا حد زیادی بی‌رغبتی دانش‌آموزان به درس انشاء و نوشتن را کاهش داده و زمینه مساعدی برای خلق افکار و اندیشه‌های خلاقانه کودکان فراهم خواهد آورد.

لذا در این پژوهش تلاش شده است، کارآمدی و خلاقیت دانش‌آموزان در انشاءنویسی - به‌عنوان یکی از پیچیده‌ترین فعالیت‌های ذهنی که حاصل تراوشات و استعداد‌های بشر و

1. Taylor
2. Barkely
3. Zummbrunn and Krause
4. Graham

بیان آن‌ها در قالب فکر و اندیشه است- به بهترین شیوه و با استفاده از کلمات و نگارش دستوری صحیح را از طریق برانگیختن احساسات و عواطف دانش‌آموزان و ایجاد شورونشاط و هیجان از طریق ترانه‌بازی‌ها همراه با تصویرسازی ذهنی در مورد موضوع موردنظر را بررسی نماید. منظور از ترانه‌بازی در این تحقیق انجام حرکات ریتمیک و بازی‌های مرتبط و همخوانی هم‌زمان دانش‌آموزان با ترانه موردنظر می‌باشد که متناسب با سن و اهداف آموزشی انتخاب شده است و هدف از اجرای آن‌ها بررسی فرضیات ذیل می‌باشد:

فرضیه اول: دامنه لغات دانش‌آموزان گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل از سطح بالاتری برخوردار است

فرضیه دوم: کیفیت محتوای انشا دانش‌آموزان گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل از میانگین بالاتری برخوردار است.

فرضیه سوم: کیفیت ساختاری و دستوری جملات در انشا دانش‌آموزان گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل از میانگین بالاتری برخوردار است.

روش‌شناسی تحقیق

در این تحقیق از روش آزمایشی استفاده شده است. طرح آزمایشی مورد استفاده، طرح دو گروهی با جایگماری تصادفی و اجرای پیش‌آزمون و پس‌آزمون می‌باشد. برای این منظور گروهی از دانش‌آموزان انتخاب و با روش تقسیم تصادفی به دو گروه آزمایشی و کنترل تقسیم شدند. سپس قبل از اجرای متغیر مستقل (X)، آزمودنی‌های انتخاب‌شده در هر دو گروه به وسیله پیش‌آزمون مورد اندازه‌گیری قرار گرفتند. در این تحقیق متغیر مستقل ترانه بازی‌های کودکانه و متغیر وابسته انشاءنویسی بوده است. برای پیش‌آزمون (T₁) آزمون انشا در جلسه اول برگزار شد. این آزمون هم در گروه آزمایش و هم در گروه کنترل یکسان و با یک موضوع در مدت‌زمان برابر به اجرا درآمد. پس از اجرای شش جلسه ترانه بازی در گروه آزمایش، مجدداً آزمون انشا (پس‌آزمون یا T₂) در هر دو گروه برگزار شد.

جامعه آماری

در این پژوهش کلیه مدارس دخترانه ابتدایی منطقه 5 شهر تهران بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای سه مدرسه انتخاب و سپس از بین کلاس‌های پایه سوم مدارس منتخب چند دانش‌آموز (هر مدرسه ده دانش‌آموز) به صورت تصادفی برگزیده شدند. نمونه‌ی مورد مطالعه در این پژوهش 30 نفر از دانش‌آموزان دختر پایه سوم بودند که به‌طور

تصادفی 15 نفر در گروه آزمایش و 15 نفر در گروه کنترل قرار گرفتند. محل اجرای ترانه بازی‌ها نیز یکی از مدارس منتخب از بین سه مدرسه‌ی انتخاب شده بود که دسترسی دانش‌آموزان دیگر نیز به آنجا سهل باشد. ترانه‌های مورد استفاده در پروتکل آموزشی با کمک چند تن از متخصصان و معلمان انتخاب شد. برخورداری از واژگان ساده و مناسب؛ نو و جدید بودن؛ توصیف و تشبیه و جان‌بخشی و داشتن بیت‌هایی با ساختار متنوع و متوازن از جمله نکات مدنظر در انتخاب ترانه‌ها بود که با توجه به گروه سنی دانش‌آموزان پایه سوم دبستان انتخاب شدند. سپس با استفاده از کتاب «حرکت‌ها و بازی‌های موزون» اثر رافعی، حرکات موزون و بازی‌های متناسب با هر یک از ترانه‌ها که دارای ویژگی‌های ریتمیک بودن و برانگیزاننده هیجان و تحرک در دانش‌آموزان که موجب ایجاد شادی و نشاط در دانش‌آموزان بود، طراحی و انتخاب شد. سپس ترانه‌بازی‌ها در فضایی مناسب، به صورت گروهی بر روی دانش‌آموزان پایه سوم ابتدایی در شش جلسه 30 دقیقه‌ای اجرا شدند. به این صورت که در ابتدا ترانه‌ی آماده شده که کاملاً مرتبط با اهداف مورد نظر و متناسب با سن و علاقه‌ی دانش‌آموزان بود برای آن‌ها خوانده می‌شد و سپس دانش‌آموزان در گروه‌های دو یا سه نفره به انجام حرکات خواسته شده پرداخته و ترانه مورد نظر را نیز به شیوه‌های مختلف همخوانی و همسرایی می‌کردند. از جمله دلایل انتخاب دانش‌آموزان این پایه، برخورداری آن‌ها از مهارت‌های پایه‌ای نوشتن؛ آشنایی با جمله نویسی و قواعد آن و انعطاف‌پذیری و خلاقیت در نوشتن بود. با توجه به این که حرکات و بازی‌های تدارک دیده شده متناسب با سن و علایق دانش‌آموزان انتخاب شده بودند همانند یک بازی سبب جذب و مشارکت دانش‌آموزان در طی جلسات شد. خلاصه‌ای از فعالیت‌ها در جدول 2 آمده است:

جدول 2- خلاصه‌ای از فعالیت‌های انجام شده در جلسات ترانه بازی

تعداد جلسات	هدف جلسات	مدت زمان اجرای ترانه بازی	محتوا و فعالیت انجام شده
جلسه اول	توصیف دریا	30 دقیقه	دست زدن ریتمیک / با صدای بم و نازک شعر منتخب را خواندن سپس با صدای حیوانات خواندن / پس از هر بیت یک گروه سه بار دست می‌زند و گروه مقابل سه بار پا می‌کوبد و این کار تا چند بار تکرار می‌شود.
جلسه دوم	آرایه تشخیص و جان‌بخشی و	30 دقیقه	ابتدا ترانه‌ای مناسب جهت تحقق اهداف نام برده انتخاب شد و یکبار برای دانش‌آموزان خوانده شد/ به صورت دایره می‌ایستند و دستان یکدیگر را می‌گیرند و می‌چرخند پس از تمام شدن یک بیت

تعداد جلسات	هدف جلسات	مدت زمان اجرای ترانه بازی	محتوا و فعالیت انجام شده
	افزایش دامنه لغات		می‌ایستند و دو بار ریتمیک دست می‌زنند / انجام حرکات دلخواه و ریتمیک راه رفتن.
جلسه سوم	افزایش دامنه لغات	30 دقیقه	با توجه به ترانه منتخب و ریتم آن طنابی را روی زمین قرار داده و دانش‌آموزان یک گروه باید روی طناب با حفظ تعادل راه بروند و پس از مکث دانش‌آموزان گروه مقابل که شعر را همخوانی می‌کنند، بایستند و دو بار دست بزنند / یک گروه از روی شعر می‌خواند و دو نفر از گروه مقابل طناب را نگه می‌دارد و همگروهی‌هایشان از روی طناب می‌پرند و مطابق ریتم دست می‌زنند. (همین بازی‌ها با عوض شدن جای گروه‌ها دوباره انجام می‌شوند)
جلسه چهارم	توصیف و تشبیه	30 دقیقه	ترانه با توجه به اهداف ذکر شده یک‌بار برای دانش‌آموزان خوانده می‌شود و سپس در اختیار آنان قرار می‌گیرد و دانش‌آموزان به شکل دایره می‌نشینند و هم‌زمان با همخوانی ترانه دست‌های یکدیگر را از دو طرف گرفته و آن‌ها را به سمت بالا، پایین، عقب و جلو حرکت می‌دهند و یا اینکه دست‌ها را جمع یا باز می‌کنند / یک گروه شعر را می‌خواند و گروه مقابل پس از تمام شدن هر جمله حرکت خاصی را انجام می‌دهد (چرخیدن، دست زدن، پا کوبیدن) / دانش‌آموزان یک گروه ترانه را می‌خوانند و گروه مقابل متناسب با ریتم که دو ضربی است یا سه ضربی دست خود را روی اجزای صورت خود می‌گذارند. (همین بازی‌ها با عوض شدن جای گروه‌ها دوباره انجام می‌شوند).
جلسه پنجم	تشبیه و افزایش دامنه لغات	30 دقیقه	پس از خواندن ترانه منتخب و آشنایی اولیه دانش‌آموزان با آن با اشاره‌ی رمزی مربی دانش‌آموزان باید با صدای آهسته (ریز) و بلند (بم) دست بزنند / به صورت گروهی به فرم‌های مختلف (مثلث، دایره، مستطیل، مربع) یا عددی حرکت می‌کنند / با مداد روی میز ریتم می‌سازند.
جلسه ششم	افزایش دامنه لغات و توصیف	30 دقیقه	با توجه به ترانه‌ی منتخب در راستای اهداف نام برده، مربی با دانش‌آموزان قرار می‌گذارد که با حرکات مختلف دست اعمال مختلفی انجام دهند مثلاً زمانی که مربی دست راست خود را بالا می‌برد دانش‌آموزان باید بچرخند و... / با ریتم چهارضربی شعر دانش‌آموزان با ضرب اول به سمت جلو، با ضرب دوم به سمت عقب، با ضرب سوم به سمت راست و ضرب چهارم به سمت چپ می‌پرند.

لازم به ذکر است که در تمام ترانه بازی‌های انجام شده با توجه به ترانه‌های منتخب، اهداف تقویت بعد ساختاری و محتوایی انشای دانش‌آموزان دنبال می‌شد و ترانه‌های منتخب، جمله‌بندی‌های مناسب و صحیحی داشتند و محتوای آن‌ها نیز از موضوع مورد نظر خارج نمی‌شد. ابزار مورد استفاده در این تحقیق، چک لیست وکیل‌التجار (1395) بود. چک لیست دارای 9 پرسش در سه مقیاس (ساختار، واژگان و محتوا) می‌باشد: (ساختار 5 سؤال، واژگان 2 سؤال، محتوا 2 سؤال). مقیاس پاسخ‌ها نیز، به صورت گزینه‌ای می‌باشد. اعتبار و روایی این چک لیست توسط خود وکیل‌التجار بر روی دانش‌آموزان به دست آمده و مورد تأیید قرار گرفته است. با این وجود در این پژوهش نیز روایی ابزار توسط چندین نفر از اساتید و معلمان مجرب بررسی و تأیید شد و اعتبار آن نیز با آلفای کرونباخ 95 درصد به دست آمد. همچنین در تصحیح انشاءهای دانش‌آموزان؛ از نظرات چند نفر مختلف استفاده شد تا سوگیری‌های شخصی در آن به حداقل برسد.

یافته‌های پژوهش

هدف این مطالعه بررسی تأثیر ترانه بازی‌های کودکانه بر انشاءنویسی دانش‌آموزان دختر سوم ابتدایی بود. در این مطالعه 30 نفر مشارکت داشتند که در دو گروه آزمایش و کنترل به صورت تصادفی منتسب شده بودند. آزمون کیفیت انشاءنویسی شامل سنجش بعد ساختار دستوری، دانش واژگانی و محتوای انشا می‌شد.

جدول 3 - میانگین، انحراف استاندارد، کجی و کشیدگی کیفیت انشاءنویسی در دو گروه

کنترل و آزمایش

گروه آزمایش (15 نفر)				گروه کنترل (15 نفر)				متغیر	زمان
KU	SK	SD	M	KU	SK	SD	M		
-0/01	-0/48	1/33	3/73	0/55	-0/46	1/12	3/60	ساختاری	پیش‌آزمون
-0/32	0/19	1/05	2/83	-0/51	0/44	1/03	3/13	دانش	
0/45	-0/51	0/72	2/67	-1/31	0/44	0/60	2/90	محتوا	
-0/68	0/39	1/34	9/50	-0/57	0/30	1/01	9/63	نمره کل	
-0/26	-0/54	1/55	6/87	0/38	-0/42	0/80	3/73	ساختاری	پس‌آزمون
1/26	-1/41	0/95	4/40	-1/49	0/43	1/27	3/23	دانش	
0/19	-0/63	1/21	3/67	-0/75	-0/36	0/50	2/27	محتوا	
-0/07	0/34	1/33	15/17	-1/43	-0/08	1/57	9/23	نمره کل	

نکته: M: میانگین؛ SD: انحراف استاندارد؛ SK: کجی؛ KU: کشیدگی

جدول 3 شاخص‌های توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و توزیع داده‌ها (کجی و کشیدگی) را نشان می‌دهد. نتایج حاکی از این است که مقدار شاخص کجی و کشیدگی که مقدار این شاخص بین $\pm 1/96$ است (در صورتی که بین این مقدار باشد شکل توزیع به توزیع نرمال نزدیک است). ضمناً داده‌های پرت در بین دو گروه وجود نداشت.

با توجه به این که طرح این پژوهش دو گروهی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون است و متغیر وابسته شامل چند مؤلفه (ساختاری، دانش و محتوا) می‌شود بنابراین برای آزمون فرضیه پژوهش از تحلیل کوواریانس چند متغیری (MANCOVA) استفاده شد. برای بررسی اثربخشی آموزش داده شده ابتدا مفروضه‌های آزمون بررسی شد. چون تعداد گروه کم است از شاخص‌های کجی و کشیدگی که در بالا گفته شد در بررسی توزیع نرمال استفاده شد که نتایج نرمال بودن را تأیید کرد.

جدول 4- نتایج آزمون همگنی واریانس بین گروه‌ها

متغیر	F	df1	df2	p
بعد ساختاری	1/60	1	28	0/18
دانش‌واژگان	0/38	1	28	0/54
بعد محتوایی	2/11	1	28	0/10
نمره کل	0/001	1	28	0/92

مفروضه بعدی که بررسی شد همگنی واریانس بین دو گروه کنترل و آزمایش بود. نتایج آزمون لوین نشان داد که سطح معناداری بین دو گروه در مؤلفه‌ها و نمره‌ی کل بالاتر از 5 صدم است، بدین معنی که همگنی واریانس برقرار است و دو گروه از نظر پراکندگی یکسان هستند.

جدول 5 - نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیری بررسی ضریب همگنی شیب خط

رگرسیون

منبع اثر	Value	F	Hypothesis df	Error df	p
گروه «بعد ساختاری»	0/53	2/46	6	40	0/05
گروه «دانش‌واژگان»	0/41	1/71	6	40	0/11
گروه «بعد محتوایی»	0/58	2/08	6	40	0/08
گروه	0/64	1/61	3	20	0/06

مفروضه دیگری که بررسی شد همگنی کوواریانس‌ها بود که از طریق آزمون ام باکس پیگیری شد. نتایج نشان دادام باکس با مقدار $F_{3/8}$ با مقدار $2/92$ و سطح معناداری $0/06$ همگنی کوواریانس‌ها برقرار است. در انتها مفروضه همگنی شیب خط رگرسیون بررسی شد. در واقع اگر اثر متقابلی بین گروه و نمرات پیش‌آزمون وجود نداشته باشد بدین معنی است که همگنی شیب خط رگرسیون برقرار است. به عبارتی دیگر اگر دو خط موازی باشند یکدیگر را نباید قطع کنند و اگر این رخ بدهد به معنی وجود اثر متقابل است. نتایج همگنی شیب خط رگرسیون از طریق تحلیل واریانس و مدل اختصاصی آزمون شد و نتایج نشان داد که این اثر معنادار نیست و این مفروضه برقرار است (جدول 5). هیچ یک از سطوح معناداری از 5 صدم کمتر نیستند

جدول 6- نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیری

منبع اثر	Value	F	Hypothesis df	Error df	p	اندازه اثر
اثر پیلاپی	0/88	6/05	3	23	0/001	0/89
لامبدای ویلکز	0/11	6/05	3	23	0/001	0/89
T هتلینگ	7/83	6/05	3	23	0/001	0/89
بزرگ‌ترین ریشه روی	7/83	6/05	3	23	0/001	0/89

پس از بررسی مفروضه‌های آزمون (نرمال بودن، همگنی واریانس، کوواریانس و همگنی شیب خط رگرسیون) نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیری بررسی شد. چهار آماره برای بررسی این تفاوت در مانکوا بررسی می‌شود که معتبرترین آن‌ها لامبدای ویلکز است. جدول 6 همه‌ی این آماره‌ها را نشان می‌دهد. نتایج حاکی از این است که بین گروه‌ها تفاوت وجود دارد و این آماره‌ها آن را تأیید می‌کنند. اندازه اثر به دست آمده $0/89$ بود.

جدول 7- نتایج آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری بین دو گروه آزمایش و کنترل در

نمرات ریاضی

منبع اثر	متغیر	SS	df	MS	F	P	اندازه اثر
گروه	بعد ساختاری	72/01	1	72/01	62/53	0/001	0/71
	دانش‌واژگان	14/10	1	14/10	14/96	0/001	0/37
	بعد محتوایی	15/66	1	15/66	17/90	0/001	0/42
خطا	بعد ساختاری	28/79	25	1/15			
	دانش‌واژگان	23/56	25	0/94			

			0/87	25	21/87	بعد محتوایی
--	--	--	------	----	-------	-------------

پس از بررسی نتایج تحلیل کوواریانس چند متغیری، نتایج تک متغیری آن بررسی شد. نتایج به‌دست‌آمده حاکی از این بود که اگر اثر پیش‌آزمون را از روی پس‌آزمون کسر کنیم، تفاوت بین دو گروه آزمایش و کنترل معنادار است، بدین معنی که یکی از گروه‌ها میانگین بالاتری دارند. میانگین‌های به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که میانگین گروه آزمایش از گروه کنترل در همه‌ی مؤلفه‌ها بالاتر است، بدین معنی که کیفیت انشاءنویسی در گروه آزمایش از نظر ساختاری، واژگان و محتوایی بالاتر بوده است. اندازه اثر به‌دست‌آمده از تفاوت بین گروه‌ها نیز در این سه بعد به ترتیب 0/71، 0/37 و 0/42 بود که نشان می‌دهد متغیر مستقل (آموزش ترانه بازی‌های کودکانه) بر وابسته (کیفیت انشاءنویسی) مؤثر بوده است و این اثر در حد متوسط (واژگان و محتوایی) و بالا (ساختاری) گزارش شده است (جدول 7).

جدول 8 - نتایج آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری بین دو گروه آزمایش و کنترل در

نمرات آزمون کیفیت انشاءنویسی

منبع اثر	SS	df	MS	F	P	اندازه اثر
پیش‌آزمون	21/48	1	21/48	15/35	0/001	0/36
گروه	271/96	1	271/96	194/35	0/001	0/88
خطا	37/78	27	1/40			

نتایج آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری برای نمره‌ی کل آزمون نیز حاکی از این بود که پس از حذف اثر پیش‌آزمون بین دو گروه آزمایش و کنترل تفاوت وجود دارد و ترانه بازی‌های کودکانه موجب افزایش کیفیت انشاءنویسی در بین دانش‌آموزان دختر پایه سوم شده است (جدول 8).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر، بررسی اثر بخشی ترانه بازی‌های کودکانه بر کیفیت انشاءنویسی دانش‌آموزان دختر پایه سوم ابتدایی بود. نمونه پژوهش حاضر شامل 30 نفر بود که به‌صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. ابتدا پیش‌آزمون برای هر دو گروه انجام شد و سپس گروه آزمایش در شش جلسه با روش طراحی‌شده محقق در ترانه بازی، آموزش دیدند و آزمودنی‌های گروه کنترل نیز هیچ‌گونه مداخله‌ای دریافت نکردند. پس از اتمام جلسات مداخله، از دو گروه پس‌آزمون گرفته شد. پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها،

نتایج نشان داد که اجرای ترانه بازی‌های کودکانه باعث بهبود کیفیت انشاءنویسی دانش‌آموزان دختر پایه سوم ابتدایی نسبت به گروه کنترل شد. همچنان که در پیشینه پژوهش بررسی شد، تاکنون پژوهشی که به‌طور خاص، به بررسی اثربخشی ترانه بازی‌های کودکانه بر کیفیت انشاءنویسی دانش‌آموزان نپرداخته است؛ اما تحقیقات انجام‌شده در حوزه انشاءنویسی مؤید این مطلب است که فعالیت‌هایی از قبیل روش‌های آموزش ویژه کلاسی و غیر کلاسی (فینی و زارعی، 1389)؛ قصه‌گویی و نمایش خلاق (لنگرودی و رجایی، 1395)؛ قصه‌گویی دیجیتال (لوبلو، 2015)؛ آموزش فرایند محور (بدرکوهی، 1388)؛ مهارت‌های اجتماعی (احمدی و امین مقدسی، 1380)؛ به‌کارگیری فرایندهای داربستی (آهن، 2012)؛ به‌کارگیری رویکرد مغز محور (طیبه عبادی، 1397)؛ مداخلات آموزشی مبتنی بر رویکرد تجربه‌زبانی (فرامرزی و همکاران، 1390) و غیره همگی باعث افزایش مهارت‌های نوشتاری و انشاءنویسی در دانش‌آموزان ابتدایی می‌شوند که از این منظر با نتایج این تحقیق همسو هستند.

فرضیه اول این تحقیق تأثیر ترانه بازی‌های کودکانه را بر افزایش دامنه لغات دانش‌آموزان موردبررسی قرارداد که نتایج به‌دست‌آمده حاکی از مؤثر بودن روش ترانه‌بازی‌های کودکانه در افزایش سطح اطلاعات و دامنه لغات دانش‌آموزان بود؛ به‌عبارت‌دیگر ترانه‌بازی‌ها فرصتی مناسب برای افزایش دامنه لغات و آشنایی با واژگان جدید را برای دانش‌آموزان ایجاد می‌نماید. نتایج به‌دست‌آمده با یافته‌های پژوهش (احمدآبادی، 1370)، (زینی، 1395)، (مهرآبادی و جوادی آسایش، 1393)، (کورو گون، 2018)، (الیساری و هیکولا، 2017) و (تیلور، 1981) همسو است. در تبیین این فرضیه می‌توان با تکیه بر چارچوب نظری پژوهش این‌گونه بیان کرد که ترانه بازی‌ها نیز همانند روایت کردن قصه‌ها و اجرای نمایش‌ها می‌توانند باعث زبان‌آموزی، تقویت حافظه و حضور ذهن دانش‌آموزان و افزایش قدرت کلامی آن‌ها شوند. علاوه بر اینکه در ترانه بازی‌ها دانش‌آموزان فرصت دارند ترانه‌ها را به شیوه‌های مختلف با دوستان و همکلاس‌های خود همخوانی و همسرایی کنند و این امر باعث می‌شود چندین بار به تکرار کلمات یک ترانه بپردازند. کما این‌که تکرار و تمرین ترانه‌ها با ریتم آهنگین کلمات به همراه انجام حرکات موزون، سبب تسهیل یادسپاری کلمات در حافظه و بازخوانی مجدد آن‌ها می‌گردد.

1. Kuru Gonen
2. Alisaari and Heikkola
3. Taylor

همچنین به سبب آهنگین بودن ترانه‌ها، مهارت شنیداری آن‌ها تقویت گشته و واژگان و لغات آموخته‌شده به آسانی در ذهن آنان باقی خواهند ماند.

فرضیه دوم و سوم پژوهش که کیفیت محتوای انشای دانش‌آموزان و ساختار آن را مورد بررسی قرار دادند، طبق نتایج به دست آمده مورد تأیید قرار گرفتند که با نتایج تحقیق (کورو گونن، 2018^۱)، (الیساری و هیکولا، 2017^۲) و (تیلور، 1981^۳) همسو است. یافته‌های این تحقیق با چارچوب نظری پژوهش همخوان است و نشان داد که دانش‌آموزان در محتوای نوشتاری خود از بعضی شعرها و ترانه‌ها استفاده کرده و از محدوده‌ی موضوع خود خارج نشده بودند و با توجه به ساختار بعضی از ترانه‌ها که شعر نو بودند، توانستند با الگو گرفتن از آن‌ها در بعد ساختار نیز پیشرفت چشمگیری داشته باشند و کلمات را با توجه به نقش خود به درستی به کار ببرند و مقدمه و مؤخره صحیحی با توجه به اشعار در انشای خود داشته باشند. در تبیین نتایج این فرضیه توجه به این نکته نیز حائز اهمیت است که به دلیل این‌که ترانه‌بازی‌ها تجربه شاد و لذت‌بخشی را برای دانش‌آموزان فراهم می‌آورند، بنابراین انگیزه و اشتیاق دانش‌آموزان به نوشتن نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرد. همچنین دانش‌آموزان با یادگیری اصطلاحات و جملات کوتاهی که در ترانه‌ها به کاررفته، به طور غیرمستقیم از ساختار آن‌ها الگوبرداری کرده و از این رو می‌توانند به شیوه‌ی صحیحی افکار و ایده‌های خود را درباره موضوع‌های مختلف، نوشته و بدین ترتیب محتوای انشای خود را غنی‌تر نمایند. همچنین انتخاب محتوای ترانه‌بازی‌ها، مناسب با سن و علایق دانش‌آموزان، باعث افزایش قدرت درک آن‌ها گشته و فرصت اظهارنظر و گفتگو با دوستان و همسالان پیرامون موضوعات و محتوای ترانه‌ها را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کنند که این موضوع بر تفکر نوشتاری و مهارت انشاءنویسی آنان بسیار تأثیرگذار است.

همچنین علاوه بر موارد فوق انجام هم‌زمان حرکات ریتمیک باعث شادی و نشاط و علاقه‌ی دانش‌آموزان و یادگیری بهتر و عمیق‌تر ترانه‌ها در آنان می‌شود. با توجه به این نکته که ایجاد محیط آموزشی بانشاط برای دانش‌آموزان، همواره از دغدغه‌های جدی معلمان، طراحان آموزشی، برنامه ریزان و سیاست‌گذاران آموزش و پرورش بوده است، لذا استفاده از روش ترانه‌بازی به دلیل برخورداری از ویژگی‌های نظیر ریتمیک و آهنگین بودن، بصری بودن و همراه بودن با حرکات بدنی موزون و هماهنگ می‌تواند تا حد زیادی کلاس درس

1. Kuru Gonen
2. Alisaari and Heikkola
3. Taylor

انشاء را بانشاط و لذت بخش نماید. همچنین ایجاد محیط‌هایی که نشاط و شادابی را القا می‌کنند، علاوه بر اینکه برای دانش‌آموزان و معلمان بسیار لذت‌بخش هستند بلکه باعث افزایش انگیزه و شکوفایی استعدادها، خلاقیت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان را نیز در پی خواهد داشت؛ بنابراین با توجه به اینکه اتفاقات مربوط به مدرسه تأثیرات عمیقی بر دانش‌آموزان دارد، می‌توان با به‌کارگیری روش‌هایی نظیر اجرای منظم ترانه‌بازی‌ها، اجرای حرکات نمایشی همراه با اشعار مختلف، خواندن نوشته‌های مختلف دانش‌آموزان برای سایر همسالان، خواندن کتاب‌های جالب به صورت گروهی در کلاس‌های نگارش و انشاءنویسی، اهمیت دادن به علایق و موضوعات انتخابی دانش‌آموزان، همگام کردن فعالیت‌های هنری و ورزشی با دروس نگارش و انشاءنویسی و غیره موجبات فراهم کردن فضایی مثبت و تجارب یادگیری شاد و لذت‌بخش برای دانش‌آموزان تلاش نماییم. همچنان ولک¹ (2008) بیان کرده است بزرگ‌ترین لذت‌های زندگی انسان از جمله سلامت جسمی و روانی، قدرت تصمیم‌گیری، هوشمندی، خلاقیت، میزان رضایت از زندگی و غیره بر جا می‌گذارد.

در نهایت پیشنهادها و توصیه‌های کاربردی در راستای یافته‌های پژوهش برای معلمان و متصدیان تربیت کودکان که تاثیرگذارترین افراد دوران کودکی هستند، ارائه می‌شود:

- استفاده از شعر و ترانه‌ها به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین انواع ادبیات شفاهی، در آموزش لغات و واژگان جدید و تمرین و تکرار آن‌ها همراه با موسیقی در قالب کلمات آهنگین.

- انتخاب ترانه‌ها و بازی‌های متناسب با سن و ویژگی‌های رشدی دانش‌آموزان و همچنین همخوانی موضوعات ترانه‌ها و اشعار با بافت و زمینه فرهنگی آن‌ها سبب افزایش قدرت درک و یادگیری آسان‌تر موضوعات درسی خواهد شد.

- انتخاب اشعار، ترانه‌ها و بازی‌هایی که برای کودکان برانگیزاننده و لذت‌بخش باشند.

- اختصاص دادن ساعاتی از درس انشا به مطالعه‌ی کتاب‌های مختلف در قالب اشعار منظوم یا نثر

- روش ترانه بازی به فضای وسیعی نیاز دارد تا دانش‌آموزان تحرک داشته باشند و آزادانه حرکت کنند لذا پیشنهاد می‌شود که معلمان چنین امکاناتی را برای افزایش سطح

کیفیت و کارایی روش یاد شده فراهم کنند. در صورت کمبود امکانات معلمان عزیز می‌توانند از بازی‌ها و حرکاتی که فضای کمتری را می‌طلبند استفاده کنند مثلاً ساختن ریتم با استفاده از مداد روی میز، دست زدن و پا کوبیدن ریتمیک و... همچنین با چیدن نیمکت‌ها دور کلاس می‌توانند فضای بیشتری ایجاد کرده و یا برای ساعاتی در هفته از نمازخانه یا حیاط مدرسه استفاده کنند.

منابع

- احمدی، احمد و امین مقدسی، شیرین (1380). تأثیر آموزش مهارت‌های اجتماعی بر انشاءنویسی در دانش‌آموزان پایه سوم ابتدایی. فصل‌نامه تعلیم و تربیت، شماره 66، صفحات 95 تا 106
- احمدی، پروین و رضازاده شیراز، فاطمه بیگم و امامقلی زاده گنجی، زهرا (1393). بررسی تأثیر یادگیری مشارکتی بر پیشرفت انشاءنویسی دانش‌آموزان شهرستان ساوه. دو فصلنامه علمی- پژوهشی دانشگاه شاهد، سال 21، شماره 5
- آذری نیا، کیومرث (1391). بررسی تأثیر شادابی و نشاط در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه شهرستان ساری. فصل‌نامه مطالعات برنامه‌ریزی آموزشی، سال 2، شماره 3
- بدر کوهی، یداله (1388). تأثیر روش آموزش فرایند محور بر نوشتن فعال (انشاء) دانش‌آموزان پایه پنجم ابتدایی منطقه یک آموزش و پرورش رشت. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی گروه زبان‌شناسی و زبان‌های خارجی
- جان پرور، یوسف (1395). شیوه‌های تقویت انشاءنویسی دانش‌آموزان. رشد آموزش زبان و ادب فارسی، دوره 30، شماره 1
- جعفری روحی، وحیده (1388). تأثیر موسیقی در آموزش زبان فارسی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور مرکز تهران
- جهازی، ناهید (1395). ترانه بازی‌های کودکان، مجله فرهنگ مردم ایران، شماره 47
- جهانی، سارا و بختیار پور، سعید و مکوندی، بهنام و حیدری، علیرضا و احتشام زاده، پروین (1397). مقایسه اثربخشی گشتالت درمانی و موسیقی درمانی بر اضطراب امتحان و بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان دختر متوسطه دوم. روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی، سال نهم شماره 3، صفحات 1 تا 9
- حسن‌زاده میر علی، عبدالله و محمد پور، محمدمبین (1393). بررسی ترانه‌سرایی در ادبیات فارسی. مجله شعر پژوهی (بوستان ادب) دانشگاه شیراز، سال 6، شماره 2
- دریکوندی، هدایت‌الله و میرشاه جعفری، سیدابراهیم و عابدی، محمدرضا (1385). بررسی عوامل روان‌شناختی، اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر شادمانی دانش‌آموزان از نظر مدیران و مربیان پرورشی. دوماهنامه علمی-پژوهشی دانشگاه شاهد (دانشور رفتار سابق)، سال 13، شماره 21

- ذوالفقاری، حسن (1393). شیوه‌های ارزشیابی درس *انشا و نگارش*. انشا و نویسندگی، شماره 44 و 45، صفحات 78 و 89
- رافعی، طلعت (1395). حرکت‌ها و بازی‌های موزون. تهران: دانشه
- رحیم، نوشین (1389). بررسی تأثیر دانستن قواعد دستوری و مهارت‌های نگارشی بر انشاءنویسی دانش‌آموزان دختر مقطع راهنمایی شهرستان کرج، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور دانشکده ادبیات و علوم انسانی
- زینی، مرضیه و خاکسار، الهام و بلوچکی انارکی، محمد و رضایی نسب، فاطمه (1395). اثربخشی آموزش حرکات ریتمیک و بازی بر بهبود عمل دقت و توالی شنیداری کودکان 6 تا 7 سال. پژوهش‌های تربیتی، شماره 32، صفحات 75 تا 85
- ساعدی خلوص، عادل (1395). بررسی تطبیقی ترانه‌ها و ضرب‌المثل‌های آذری (استان همدان) با معادل‌های آن در زبان و ادبیات فارسی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور مرکز پاکدشت
- شیخی فیلی، علی اکبر و زارعی، اقبال (1389). مقایسه اثربخشی روش‌های آموزش ویژه‌ی کلاسی و غیر کلاسی بر عملکرد مهارت انشاءنویسی دانش‌آموزان دختر پایه سوم ابتدایی شهرستان رامهرمز. مجله علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز، شماره 2، صفحات 149 تا 168
- طغان احمدآبادی، زهرا و محمدزاده، علی و جعفرزاده، صادق و طباطبایی، سید مهدی (1397). تأثیر یادگیری اشعار ریتمیک بر کارکرد حافظه شنیداری - کلامی کودکان. پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره، سال 8، شماره 1، صفحات 91 تا 104
- عبادی، طیبه (1397). اثربخشی روش آموزش *انشا* با رویکرد یادگیری مغز محور بر باورهای خودکارآمدی تحصیلی و مهارت نوشتاری دانش‌آموزان. جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، شماره 8، صفحات 80 تا 93
- علوی لنگرودی، کاظم و رجایی، افسانه (1395). تأثیر برنامه درسی قصه‌گویی و نمایش خلاق بر خلاقیت و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر پایه پنجم ابتدایی در درس *انشا و هنر*. پژوهش در برنامه درسی، سال 13، دوره 2، شماره 24، صفحات 118 تا 129
- علیرضایی، کرم (1378). روش‌هایی برای بهبود شیوه‌ی تدریس درس *انشا*. ادبیات و زبان - ها، شماره 53

فاضل، سهراب (1390). *تصنیف و ترانه سرایی در ایران، تهران، انتشارات سوره مهر، چاپ اول*

فرامرزی، سالار و کرم علیان، حسن و نصرالهی، شهناز (1390). *تأثیر مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد تجربه زبانی بر مهارت بیان نوشتاری (انشا) دانش‌آموزان.*

رویکردهای نوین آموزشی، سال 6، شماره 2، صفحات 41 تا 60

قاسم پور مقدم، حسین (1395). *بررسی تطبیقی برنامه درسی آموزش انشا در دوره متوسطه آلمان و ایران.* فصلنامه مطالعات برنامه درسی ایران، سال 11، شماره 21، صفحات 99 تا 128

کریم پور، نسرين آلیانی، فرشته (1396). *بررسی مؤلفه‌های زبانی شعر کودک در ترانه‌های کودکانه و لالایی‌های تالشی جنوبی.* زبان فارسی و گویش‌های ایرانی، شماره پیاپی 4، صفحات 119 تا 140

کیان، مریم (1395). *آسیب‌شناسی برنامه درسی انشا در پایه ششم دوره تحصیلی ابتدایی در شهر یزد.* پایان‌نامه کارشناسی ارشد، پردیس علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه یزد

مام خسروی، شیلا (1395). *تأثیر آموزش به روش نمایش خلاق بر انشاءنویسی و نگرش نسبت به آن در دانش‌آموزان کلاس ششم دوره ابتدایی.* پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی شیراز

محمدزاده، زهرا (1395). *صور خیال در ترانه‌های افشین یداللهی.* پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی پیام نور مرکز ملایر

محمدعلی پور، فاطمه (1395). *بررسی لالایی‌ها در ادبیات کودک (با تأکید بر شاعران برجسته ادبیات کودک).* پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور واحد رشت

مرادی، محمد (1394). *بررسی ویژگی‌های قالبی - ساختاری در ترانه‌های کودکانه و لالایی‌های تالشی جنوبی.* فصلنامه ادبیات و زبان‌های محلی ایران زمین، صفحات 83 تا 102

معین، محمد (1386). *فرهنگ فارسی معین، تهران، انتشارات ادنا*
 موحدی مهرآبادی، محمدباقر و جوادی آسایش، سحرانه (1393). *تأثیر آموزش شعر بر بازبینی حافظه کودکان، دو فصلنامه علمی - پژوهشی شناخت اجتماعی. سال 3، شماره 1، پیاپی 5*

نصیری، زهره (1395). *ارزشیابی وضعیت انشاءنویسی دانش‌آموزان شهر تهران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی وکیل التجار، بتول (1395). *تأثیر قصه‌گویی بر مهارت‌های نوشتن (انشاءنویسی) دانش‌آموزان دختر پایه ششم ابتدایی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی

- Ahmadi, A. & Amin, M.S. (2001). *The effect of social skills training on writing in third grade elementary students*. Journal of Education, No. 66, pages 95 to 106. (Persian)
- Ahmadi, P. (2014). *The Impact of Collaborative Learning on Students' Enrollment Progress in Saveh City*. Journal of Shahed University, 21, No. 5. (Persian)
- Ahn, H. (2012). *Teaching writing skills based on a genre approach to 12 primary school: Action research English Language*
- Alavi Langroodi, K & Rajaii, A. (1395). *Influence of storytelling and creative play on creativity and academic performance of fifth grade elementary school students in essay and art courses*. Curriculum Research, Year 13, Volume 2, Number 24, Pages 118 to 129
- Alirezaei, k. (1999). *Methods to Improve the Teaching Style of the Lesson Essay*. Literature and Languages, No. 53. (Persian)
- Alisaari, J & Heikkola, L.M. (2017). *Song and poems in the language classroom: Teachers beliefs and practices*. Teaching and Teacher Education 63, 231- 242
- Azarnia, K. (2012). *The Effect of Vitality and Vitality on Academic Achievement of High School Students in Sari*. Journal of Educational Planning Studies, Vol. 2, No. (Persian)
- Badr kohi, Y. (2009). *The Influence of Process-Based Teaching on Active Writing (Essay) of Elementary Grade 5 Elementary School Students in Rasht Education*. M.Sc., Faculty of Humanities, Department of Linguistics and Foreign Languages. (Persian)
- Barkley, R. A. (1997). *ADHD and the nature of self-control*. New York: Guilford
- Derikundi, H. (2006). *Investigation of Psychological, Social and Economic Factors Affecting Student Happiness from the Viewpoints of Managers and Educators*. Journal of Shahed University (Daneshvar Ex-Behavioral Research) Monthly, 13, No. 21. (Persian)
- Ebadi, T. (2018). *The Effectiveness of Brain-Based Learning on Insha Education Method on Students' Academic Self-Efficacy Beliefs and Writing Skills*. Society Educational Psychology, No. 8, pages 80-93. (Persian)

- Faramarzi, S. (2011). *The Effect of Educational Intervention Based on Language Experience Approach on Students' Written Expression Skills*. New Approaches Educational, Year 6, No. 2, pp. 41 to 60. (Persian)
- Fazel, S. (2011). *Ballad and songwriting in Iran*, Tehran, Surah Mehr Publications, First Edition. (Persian)
- Ghasempour Moghaddam, H. (2016). *A comparative study of the curriculum of Insha'Allah education in Germany and Iran*. Iranian Curriculum Studies Quarterly, Volume 11, Number 21, pages 99 to 128. (Persian)
- Graham, S., Gillespie, A., & Mckeown, D. (2012). *Writing importance, development, and instruction*: Read writ, 26, 1-15
- Hassanzadeh Mir Ali, A & Mohammad Pour, M. (2014). *Study of songwriting in Persian literature*. Journal of Poetry Research (University of Adab) Shiraz University, Vol. 6, No. 2. (Persian)
- Jafari Rouhi, V. (2009). *The Impact of Music on Persian Language Teaching*, MSc Thesis, Payame Noor University, Tehran. (Persian)
- Jahani, S. (1977). *Comparison of the Effectiveness of Gestalt Therapy and Music Therapy on Test Anxiety and Academic Well-being in Secondary School Girl Students*. Psychological Methods and Models, Year 9, No. 3, pages 1 to 9. (Persian)
- John Prover, J. (2015). *Student Enhancement Practices. Development of Persian Language and Literature Education*, Volume 30, Issue 1. (Persian)
- Karimpour, N & Aliani, A. (2017). *Investigating the Linguistic Components of Child Poetry in Childhood Songs and Southern Tales Lullabies*. Persian Language and Iranian dialects, Issue 4, pages 119 to 140
- Kian, M. (2016). *Pathology of Insha'Allah Curriculum at the 6th Grade of Elementary School in Yazd*. M.Sc., Yazd University Campus of Educational Sciences and Psychology. (Persian)
- Kuru Gonen, S. I. (2018). *Implementing poetry in the language class: A poetry – teaching framework for prospective English Language Teachers*. Advances in Language and Literay studies
- Lobello, C. (2015). *The impact of digital storytelling on fourth grade students motivation to write*: spring 5-14
- Moein, M. (2007). *Moein Persian Culture*, Tehran, Edna Publications. (Persian)
- Mohammad Alipour, F. (2016). *Investigating Lullabies in Children's Literature (with emphasis on outstanding children's literature poets)*. M.Sc., Payam Noor University, Rasht Branch. (Persian)

- Mohammadzadeh, Z. (2016). *Imagination in the songs of Afshin Yadollahi*. Master's Thesis, Malayer Center for Payam Noor School of Humanities. (Persian)
- Mom Khosravi, S. (2016). *The Impact of Creative Presentation Teaching on Writing and Attitude toward Sixth-grade Elementary School Students*. M.Sc., Faculty of Education and Psychology, Shiraz, Iran. (Persian)
- Moradi, M. (2015). *Investigation of structural-structural features in infant songs and Southern Talesh lullabies*. Iranian Journal of Local Literature and Languages, pp. 83 to 102. (Persian)
- Movahedi Mehrabadi, M & Javadi Asayesh, S. (2014). *The Effect of Poetry Education on Child Memory Review, Two Social Cognitive Journals*. Year 3, Issue 1, Consecutive 5. (Persian)
- Nasiri, Z. (2016). *Evaluation of Writing Status of Students in Tehran*. M.Sc., Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabatabai University. (Persian)
- Pardlo, D. (2003). *Finding new voices: notes from a descriptive study of why and how I learned to use creative-writing pedagogy to empower my composition students-and myself*.
- Rahim, N. (2010). *The Impact of Knowing Grammar Rules and Writing Skills on the Writing of Junior High School Students in Karaj*, MA Thesis, Payame Noor University, Faculty of Literature and Human Sciences. (Persian)
- Saedikholoos, A. (1395). *A Comparative Study of Azeri Songs and Proverbs (Hamadan Province) with its Equivalent in Persian Language and Literature*. M.Sc., Payam Noor University, Pakdasht Center. (Persian)
- Sheikh Fini, A & Z, Iqbal. (2010). *Comparison of the Effectiveness of Classroom and Non-Classroom Special Education Methods on Writing Skills Performance of Elementary Third Grade Female Students in Ramhormoz County*. Journal of Educational Sciences Shahid Chamran University of Ahvaz, No. 2, pp. 149 to 168. (Persian)
- Taghan Ahmad Abadi, Z. (1979). *The Effect of Learning Rhythmic Poems on Children's Auditory Verbal Memory Function*. Clinical Psychology Research & Counseling, Volume 8, Number 1, pages 91 to 104. (Persian)
- Taylor, M.G. (1981). *Song as a linguistic and cultural resource in the intermediate Italian class*. Foreign language Annals, no 6

- Vakialtojar, B. (2016). *The Influence of Storytelling on the Writing Skills of Elementary Sixth Grade Female Students*. M.Sc., Allameh Tabataba'i University. (Persian)
- Wolk,S. (2008). *Joy in school*. The positive classroom.66(1),8-15
- Zeine, M. (2016). *The Effectiveness of Rhythmic Motion and Play Training on Improving the Accuracy and Hearing Practice of Children in 6 to 7 Years Old*. Educational Research, No. 32, pages 75-85. (Persian)
- Zolfaghari, H. (2014). *Assessment and Writing Lesson Assessment Methods*. Essay and Writing, Nos. 44 and 45, pages 78 and 89. (Persian)
- Zumbrunn,Sh. Krause K. (2012). *Conversations with leaders: principles of effective writing instruction*. The reading Teacher.